

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

Administrative Skills of Educational Institution Administrators under the
Jurisdiction of the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service
Area Office, Area 2

¹วิรุฬห์ บงแก้ว, ²อำนวยการ มีราคา

¹Wirun Bongkaew, ²Amnuai Meerakar

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

¹Master of Education Program in Educational Management, Pitchayabundit College

²Lecturer of Faculty of Education, Pitchayabundit College

¹Corresponding author, e-mail: wirun05052520@gmail.com

Received: February 13, 2026; Revised: March 01, 2026; Accepted: March 04, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 291 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.841 สถิติที่ใช้ คือ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2

Abstract

The objective of this research is to study and compare the administrative skills of school administrators classified by gender. Work experience and the size of the educational institution. The sample group included 291 educational institution administrators and teachers. The sample size was determined using the Crazie and Morgan tables. Tools used include: The questionnaire is divided into 2 parts which has a confidence value of 0.841. The statistics

used are number, percentage, mean, standard deviation. And analyze hypothesis testing data using value statistics (t-test) and using F-test statistics (F-test).

The research results found that:- 1) Administrative skills of educational institution administrators Overall, it is at a high level. 2) Results of the analysis comparing the administrative skills of educational institution administrators as a whole. Educational institution administrators and teachers of different genders were significantly different at the 0.05 level. As for work experience, and size of the place Study is no different.

Keywords: Administrative skills; Educational institution administrators; Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ในการบริหารและการจัดการศึกษาจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อที่ได้รับการพัฒนาด้วย ปัจจุบันการบริหารการศึกษาต้องการมาตรฐานของ ความสามารถบางอย่างมีการฝึกอบรมอาชีพ มีการจัดทำอย่างมีระบบมีลักษณะการบริหารเฉพาะของตนแตกต่างจากวิชาชีพอื่น มีความอิสระในการบริหาร ใช้วิธีแห่งปัญหาศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งและเป็นการบริหารที่เป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมความก้าวหน้าของวิทยาการในด้านต่างๆ การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารโดยยึดเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพการศึกษาของ นักเรียน และงานวิชาการเป็นหลักซึ่งจะต้องมีการวางแผน ในการที่จะดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ การนิเทศติดตาม กำกับ และประเมินผล การปฏิบัติงานทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอประกอบกับผู้บริหาร ต้องมีคุณธรรม และจริยธรรมมีความเป็นผู้นำและรู้จักใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและเน้นให้มีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (อำนวย มีราคา, 2566)

ทักษะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคต และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคน ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2559) ผู้ที่จะเป็นผู้นำ จะต้องมีความรู้เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้นำต้อง มุ่งเน้นการปรับภาวะผู้นำให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจากผู้ใต้บังคับบัญชาและเปิด อิสระในการทำงานมากขึ้น (วิมลพร สุวรรณแสนทวี, 2563) ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการ กำหนดทิศทางทางดำเนินกิจกรรมทั้งหลายในองค์กร โดยผู้นำจะทำหน้าที่ชี้แนะควบคุม สั่งการ ตลอดจนวางแผน และกำหนดเป้าหมายขององค์กรโดยรวม ภาวะผู้นำจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพที่ แท้จริงขององค์กร อันเกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารว่าเป็นไปในลักษณะใด ซึ่งจะทำให้ทราบถึง บรรยากาศในการทำงานระหว่างสมาชิกในองค์กร ดังนั้น จึงไม่อาจตอบได้ว่าภาวะผู้นำใดเป็นภาวะผู้นำ ที่ดีที่สุด การเลือกใช้ภาวะผู้นำแต่ละอย่างมีทั้งจุดเด่น และจุดด้อย ผู้บริหารที่ฉลาดหลักแหลมย่อมรู้ว่า ในสถานการณ์ใดควรเลือกแสดงภาวะผู้นำอย่างไรจึงจะเหมาะสม เช่นเดียวกันกับการเลือกใช้ภาวะผู้นำ แบบมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ ต้องคำนึงถึงลักษณะวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาโดย หาวีธีการ แนวทาง ตลอดจนการบริหารจัดการ หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้วยแล้วจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาและ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร อย่างมีแบบแผนจะสามารถนำพาองค์กรหรือสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และประสบ

ความสำเร็จมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่ผู้บริหารและสถานศึกษาได้กำหนดหรือตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้ บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารจะช่วยให้การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับวัยโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติในอนาคตให้มีความเจริญและมั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะการใช้ชีวิตใหม่ๆ กระบวนการต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขตามบริบทของประเทศ บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารจึงมีความสำคัญในการจะสร้างแนวคิดเพื่อนำไปสู่การสร้างนโยบาย กระบวนการพัฒนาระบบการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังจะเห็นได้จากมาตรฐานหรือคุณภาพทางการศึกษาที่จะปรากฏชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญเพื่อที่จะสามารถสร้างกระบวนการที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนให้มากขึ้น สอดคล้องกับบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ จึงดูได้จากผลผลิตทางการศึกษา (Robert J. House, 1971)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาจำนวน 1,166 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2568)
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 291 คน ได้มาจากการเปิดตารางของเครจซี่ มอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - List) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเทคนิควิธี 2) ด้านมนุษย และ 3) ด้านความคิดรวบยอด ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุดซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ Google Form ทางไลน์กลุ่ม (LINE Group) เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถามด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.67 ขึ้นไป (Cronbach, 1984, อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent Samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ซึ่งสามารถใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเท่ากันหรือแตกต่างกัน

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

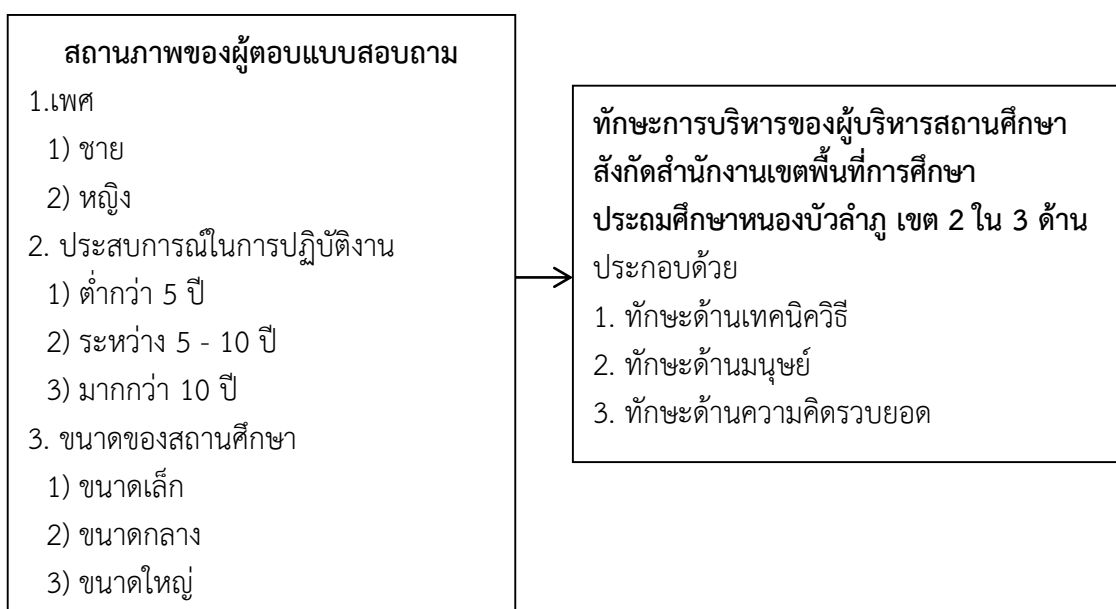
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples และ 2) สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามแนวคิดของ Katz (1995) ประกอบไปด้วย 1) ด้านเทคนิควิธี 2) ด้านมนุษย์ 3) ด้านความคิดรวบยอด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเทคนิควิธี	3.93	0.56	มาก
2. ด้านมนุษย	3.86	0.5	มาก
3. ด้านความคิดรวบยอด	3.76	0.66	มาก
รวม	3.85	0.34	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านเทคนิควิธี	ระหว่างกลุ่ม	24.269	2	12.135	1.585	0.164
	ภายในกลุ่ม	66.772	288	232		
	รวม	91.042	290			
2. ด้านมนุษย	ระหว่างกลุ่ม	9.868	2	4.934	0.350	0.882
	ภายในกลุ่ม	61.757	288	214		
	รวม	71.625	290			
3. ด้านความคิดรวบยอด	ระหว่างกลุ่ม	36.594	2	18.297	1.060	0.382
	ภายในกลุ่ม	90.570	288	0.314		
	รวม	127.164	290			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.433	2	0.217	0.880	0.495
	ภายในกลุ่ม	33.637	288	0.117		
	รวม	34.070	290	290		

แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการศึกษาระยะเวลานาน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และบริบทของสถานศึกษาเป็นอย่างดี สามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการบริหารอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดนั่นเอง ทั้งในรูปแบบของการอบรม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ในทุกมิติทั้งด้านการบริหารการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความเป็นผู้นำ และสามารถขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมนโยบายและเป็นแนวทางการบริหารงานของสำนักงานเขตให้มีความชัดเจน และให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีกรอบการดำเนินงานที่แน่นอน สามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติและบริบทของพื้นที่ นอกจากนี้ การนิเทศติดตาม และประเมินผลจากเขตพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ยังช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารตระหนักถึงความรับผิดชอบ และพัฒนาการบริหารงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จากปัจจัยด้านประสบการณ์ การพัฒนาวิชาชีพ นโยบายที่ชัดเจน และทักษะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะที่สำคัญ โดยเฉพาะในทักษะด้านเทคนิคเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ ความชำนาญ และวิธีการต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมาย ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างแรงจูงใจ การสื่อสารในด้านเทคโนโลยีต่างๆ และการสร้างความร่วมมือภายในองค์กร ส่วนทักษะด้านความคิดรวบยอดนั้น เป็นความสามารถในการมองภาพรวมขององค์กร การวิเคราะห์ปัญหา และการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Katz, 1995) ซึ่งจากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถผสมผสานทักษะทั้งสามด้านได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การบริหารงานภายในสถานศึกษานั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ฉิมสวัสดิ์ และประพันธ์ ธรรมไชย (2568) วิจัยเรื่องการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัศร โคตรประดา (2567) วิจัยเรื่องการศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ในด้านทักษะด้านการทำงาน เป็นที่ม และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในทักษะด้านมนุษย

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามเพศ อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลที่มีเพศแตกต่างกันซึ่งมีลักษณะทางความคิด มุมมอง ประสบการณ์ในด้านต่างๆ และรูปแบบการรับรู้ต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การประเมินหรือแสดงความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งนี้ เพราะเพศเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทศนคติ และการรับรู้ทางสังคม โดยบุคคลแต่ละเพศอาจให้ความสำคัญกับทักษะการบริหารในมิติที่ต่างกัน เช่น เพศหญิงอาจให้ความสำคัญกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม และความเอาใจใส่ต่อบุคลากร ขณะที่เพศชายอาจให้ความสำคัญกับทักษะด้านการตัดสินใจ ความเด็ดขาด การวางแผน และการบริหารงานเชิงระบบมากกว่า ความแตกต่างในลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานอกจากนี้ บทบาทหน้าที่และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแต่ละเพศอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องทำงานใกล้ชิดกับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องอาจทำให้บุคลากรแต่ละเพศรับรู้พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารในมุมมองที่ต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทางพฤติกรรมองค์การและจิตวิทยาสังคมที่ระบุว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการประเมินพฤติกรรมของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2013) ที่กล่าวว่า การรับรู้ของบุคลากรต่อทักษะภาวะผู้นำและทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานั้น อาจแตกต่างกันไปตามลักษณะส่วนบุคคลและบริบททางสังคมของแต่ละบุคคล ดังนั้น ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน จึงมีการสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของมุมมองในการรับรู้พฤติกรรมการบริหาร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความแตกต่างดังกล่าว และนำมาปรับใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่องควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ การคิดเชิงกลยุทธ์ในด้านต่างๆ และการเชื่อมโยงแนวคิดเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการมองภาพรวมขององค์กร

1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในด้านต่างๆ สนับสนุนให้ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึกและการสังเคราะห์แนวคิดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับผลลัพธ์ทางการศึกษาในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านที่มีค่าต่ำสุดเพื่อนำผลไปพัฒนาต่อยอดในการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/3sE5P> [30 มิถุนายน 2564]
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่10 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประภัสสร โคตรประดา. (2567). การศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา*.
- วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโรคอุบัติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วารสารการบริหารการศึกษา มจร.ร้อยเอ็ด*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. (2568). *แผนปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2*. หนองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู.
- ศศิธร นิมนต์สวัสดิ์ และ ประพันธ์ ธรรมไชย. (2568). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาไทย*, 7(2), 408-424.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- อำนวย มีราคา. (2566). *การบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*. สกลนคร: หจก.สมศักดิ์การพิมพ์ กรู๊ป.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice*. 9th ed. McGraw-Hill Education.
- House, Robert J., Alan C. Filley and Domo N. Gujarati. (1971). Leadership style, hierarchical influence and the satisfaction of subordinate role.
- Katz, R.L. (1995). *Skills of an effective administrator*. Harvard Business Review.
- Robbins, S.P., & Judge, T.A. (2017). *Organizational behavior*. 17th ed. Pearson Education.

